

Sioźliašiuw tēmasy — janhy jyl

Topic for conversation—New Year 2023

Temat do rozmowy — Nowy Rok 2023

Michaél’: Tan jachšy bolsun! Kajra džachtlajsyn?

Channa: Sieniń dia, Michaél’, tanyj kiorkliu bolsun! Arabalar tochtatuv tiužgia baryp kačamyn.

M.: Aa, anladym. Ošol tochtatuv tiuziu bundan jyrach my?

Ch.: Jo, jyrach tiuviul’, juviumiuždiań niečia juž atlam bolur.

M.: Niečik bolasz? Ęrij savuchturdu my?

Ch.: Tabu Tieńrigia, barlary jachšybyz. Alaj, Ęrim savuchturdu, tiuniagiun savuchturuv juvdiań čyčty.

M.: Bu chabar astry čiebiardir. Bijaniam ki sižniń juv-uruvujuzda barysy jachšylyčta kalyp boladyr.

Ch.: Michaél’, ja sieniń bilia juv-uruvuj niečik tutunasz?

M.: Biždia dia — tabu Tieńrigia, barlarymyz kolajly bolup turabyz.

Ch.: Arabamyzny alyp, kietiarbiž kiebit’kia, nie ki Janhy jyl juvuchlanadyr my?

M.: Kiertini ajtasyn, Channa, hali bu son kiuńliar ičindia kiop niersia kieriak anychlanyp satyn alma.

Ch.: Bunun učiuń burun bazarha da jarmalyčka da sahynabyz kiet’mia, bundan sortyn bar tiurliu niersialiar kiebit’kia jol tutarbyz.

M.: Biž dia bulaj öziu sahyndych, ki kieriak kiebit’liar ašary kietip bahynma. Janhy jylha biernialiar da özgia niersialiar anychlama.

Ch.: Biž ušpu Koliada [Ajryčsy Jéhošuvanyn tuv-mahy] ińdial’giań chydžny etmibiž.

M.: Bižniń juv-uruvumuzda da bulaj öziu — biždia bu chydž sanalmas, ančach jalhyz Janhy jyl chydž sanalyp kiorgiań bolur.

Ch.: Siž šahar ortasyndahy Janhy jyl ahačny [naratny] bahynma kietip bardyjyz my?

M.: Jo, bižniń hanuz boš vacht tabulup joch Ędi, bolalmadych bahynma.

Ch.: Ajtadlar, ki bu jyl narat astry kiorkliu jasan-dyrhan da kiop jarychlyčlar da bart.

M.: Kierti, tujdum ki kiorkliu. Janhy jyl alnyndahy kiečiasi kielgińčia biutiun juv-uruvumuz byla kietip barma kieriak bolur. Siž dia baryrsyz my?

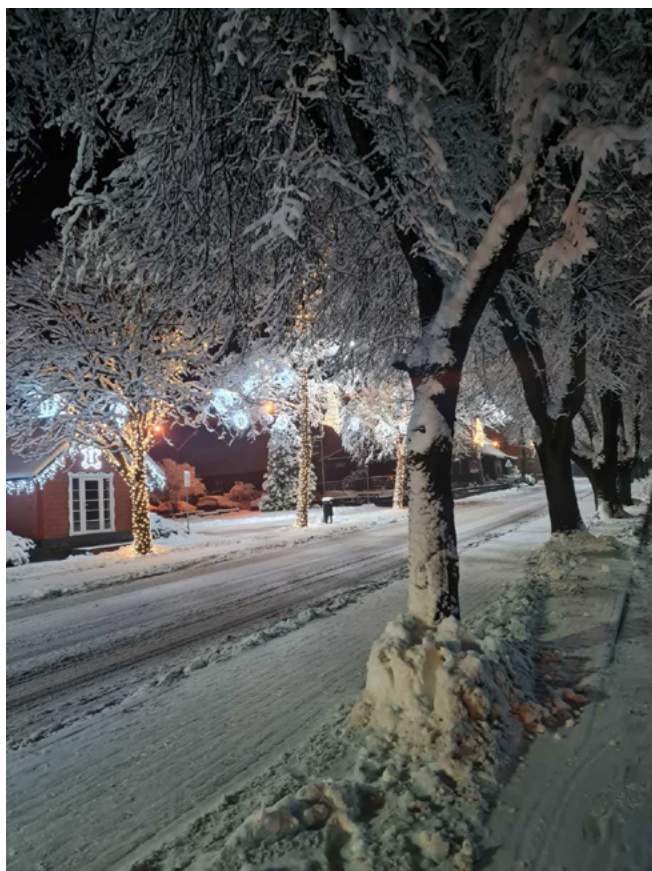
Ch.: Ęrim bilia ulanlarymyz ajtych — siožsiuž — ki barybyz. Sień maja téléfonha kyscha bil’dirt’kini jazyp ij, barlarymyz birgiamiz dia Janhy jyl narat katyn ištynyp jolhušunubyz, uzach vacht biri birisi bilia kielip kioriušiuńmiadik.

M.: Bu niersia učiuń jachšy sahyndyj, biliuvliu ki bulaj išliarmiń da Ęki kiuńdiań sortyn narat katyn birgiamiz utrulašyp kioriušiuńbiž.

Ch.: Alaj, išanamyn ki astry kuančly da šatyr bolur. Michaél’, sav kal! Ach, dahy da baryba unutchan kaldym. Sorma kliadim: Kitajlylar kaléndaryna kioria kieliasi Janhy jyl kačan bašlanyp bolur da nińdi jyl bolur, biliasin mi?

M.: Biliamiń, Channa. Kieliasi jynyn birińči janhyj 22-ńči kiuńdia — oldyr Kara Suv Kojan jyly bašlanyr. Sień dia sav bar, niečia kiuńdiań sortyn kioriušiuńbiž dahy sieńdiań ol bil’dirt’kini tioziup turarmyn. Bazlyčlar bar üvdiagiliargia el’tip bier.

Ch.: Tabie étiam, sieniń dia juv-uruvuja bazlych el’tip kajtar.

Kar tiuškiañdiañ son Trohumuz – Our snow-covered Trakai – Nasze zaśnieżone Troki.
Fot. Ingrida Špakovskaja

Karaim glossary for the conversation – Karaimski słowniczek do rozmowy

ahač *tree* | drzewo

ajrychsy *saint* | święty

ajt *to say, tell* | powiedzieć

alaj *yes [lit.: this way, like this]* | tak (dosł. w taki sposób, właśnie tak)

alnyndahy *the front; before* | przód; przed

al *to take* | wziąć, brać

anla *to understand* | rozumieć

anychla *to prepare* | przygotować

ančach *but* | ale, lecz

araba *car; cart; wheels* | samochód; wózek; koła

astry *very* | bardzo

ašary *via; through* | po drodze przez, przez

atlam *step, pace [as a measure word]* | krok (jako miara długości)

bahyn *to have a look, to see* | spojrzeć, widzieć

bar *all; whole* | wszystko; cały

• **bar tiurliu** *all kinds and sorts [lit.:*

universal, department goods] | wszelkiego rodzaju (dosł. uniwersalne, wielorakie)

bar *to go away* | odejść

bart *there is / there are; have, has* | jest / są; ma, mają

baryba *totally, entirely* | całkowicie

bašla *to start, to begin* | zacząć, rozpocząć (się)

bazar *marketplace* | rynek, targowisko

bazlych *peace [here: greetings]* | spokój, pokój (tu: w pozdrowieniu)

biernia *gift* | upominek, prezent

bier *to give* | dać

bijan *to be happy, to be glad* | być szczęśliwym, być zadowolonym

bilja *to know; aware of* | wiedzieć, znać; świadomy czegoś

biljuvliu *of course, sure* | oczywiście, pewnie

bil'dirt'ki *infomation; message* | informacja; wiadomość

birgia *together* | wspólnie, razem
• **birgiamiz** *together with us* | razem z nami
biri birisi *each other* | wzajemnie, jeden drugiemu / drugiego
birin'či *the first* | pierwszy
biutiun *the whole* | całość
biž *we* | my
bolal *to be able to do* | potrafić, być w stanie coś zrobić
bolasz *you are doing, living [plural; see: bol]* | istniejecie, żyjecie (zob. bol)
bol *to be, to exist, live; keep going* | być, istnieć, żyć; kontynuować
bolur *will be [see: bol]* | będzie (zob. bol)
boš *empty; spare [time]* | pusty; wolny (czas)
bulaj *like this, this way* | w taki sposób, właśnie tak
bundan *from here* | stąd, z tego miejsca
bunun üčiuñ *that's why, because [due] of this [reason]* | dlatego właśnie, z tego powodu
burun *first, originally* | najpierw, początkowo
bu *this one* | ten
byla / bilia *with, along with* | razem z
chabar *information, news* | informacja, wiadomości
Channa *female name [Ann]* | imię żeńskie (Anna)
chydž *holiday, festivity* | święto
chydž et' *to celebrate* | świętować, uczcić
čiebiar *nice, pleasant* | miły, przyjemny
čych *to get out* | wyjść
da / dia *too, also* | też, także
dahy da *and also as* | a także jako
džachtla *to hurry, rush* | śpieszyć się, pędzić
el't *to take with; to carry* | zabrać ze sobą; noś, przewozić
er *man; husband* | mężczyzna; mąż
• **erij** *your husband* | twój mąż
hali *now; present* | teraz; teraźniejszy
hanuz *still, up till now* | wciąż, aż do chwili obecnej
ič *inner, inside* | wewnętrzny, wewnątrz, wewnątrz
• **kiunliar ičindia** *during these days* | w tych dniach
ij *to send, dispatch* | wysłać
indial' *to be called after; so-called* | być wezwany; tak zwany
išan *to hope; to have a will* | mieć nadzieję; mieć wolę
išlia *to do, to act* | robić, działać
ištyryn *to gather; assembly* | zbierać, zebrać się; zebranie

ja *and sth / sbd; and how about sth / sbd* | oraz ktoś / coś; a co z kimś / czymś
jachšy *good, well; nice* | dobry, dobrze; miły
jalhyz *only, solely* | tylko, wyłącznie
janhyj *new moon; month* | now księżyc; miesiąc
janhy *new* | nowy
jarmalych *fair* | jarmark
jarychlych *the lights* | światła
jasandyr *to decorate* | udekorować
jaz *to write* | pisać
Jehošuva *Jesus* | Jezus
joch *is / are not* | nie jest / nie są
• **joch édi** *haven't have* | nie było; nie miało
jolhušun *to meet one another* | spotkać się ze sobą
jol *way, road* | droga
• **jol tut** *to head; to go on* | kierować się w stronę; jechać dalej
jo *no* | nie
juv-uruvu *family; household [lit.: house + tribe, kinship]* | rodzina; gospodarstwo domowe (dosł. dom + plemię, pokrewieństwo)
juv *house; home* | dom
• **juviumiuž** *our home, house* | nasz dom
juvuchla *to get closer, nearer; to approach* | przybliżyć się; podchodzić
juž *hundred* | sto
jyl *[calendar] year* | rok (kalendarzowy)
jyrach *faraway, remote* | daleko, daleko położony, daleki
kač *to run, rush* | biec, gnać
kačan *when? at what time?* | kiedy? o której godzinie?
kajra? *where, to what place? what direction / destination?* | gdzie, dokąd? w jakim kierunku?
kajtar *to give in a return* | dać w zamian
kal *to leave; to stay* | zostawić; pozostać
kalendar *calendar* | kalendarz
kara *black* | czarny
katyn *near; along* | blisko; wzdłuż
kiebit' *shop; grocery* | sklep; sklep spożywczy
kielias *the coming; the future* | nadchodzący; przyszłość
kiel'gińcia *untill it comes* | dopóki nie przyjdzie
kieriak *must, need* | musieć, potrzebować
kierti *true, real* | prawdziwy, rzeczywisty
kiet' *to go; to ride; drive* | iść; jechać; prowadzić (pojazd)
kiečia *night; evening* | noc; wieczór
kiop *many, much* | dużo, wiele
kioria *according; as seen by* | zgodnie z, według

kioriušiuńmiaś *not to see / not to encounter one another* | nie widzieć / nie spotkać kogoś
kiorokliu *beautiful, nice, lovely* | piękny, ładny, śliczny
kior *to see [here: is seen as]* | widzieć (tu: być widzianym jako)
Kitajly *Chinese [ethnicity]* | chiński
ki *that* | że
kiuń *day* | dzień
klia *to want, to desire* | chcieć, pragnąć
kojan *rabbit* | królik
kolajly *successful; going smoothly* | udany; przebiegający bez przeszkód
Koliada *Christmas* | Boże Narodzenie
kuvančly *joyous* | radosny
kyscha *short* | krótki
maja *for / to me [original form: mień 'I / me']* | dla mnie (pochodzi od słowa: *mień* 'ja')
Michaël' *male name [Michael]* | imię męskie (Michał)
my / mi *question particle [for making interrogative sentence]* | czy (na początku pytania)
narat *a kind of fir tree* | gatunek jodły
nie *what* | co
 • **nie ki** *just because why* | tylko dlaczego
niečia *several; some [small amount]* | kilka (nie-wielka liczba)
niečik *how? how about?* | jak? a jak tam z...?
niersia *thing* | rzecz
nińdi *what kind?* | jakiego typu?
oldyr *and this is* | a to jest
orta *middle, center* | środek, centrum
ošol *that one* | tamten
öziu *same; the same way* | ten sam, taki sam; w ten sam sposób
öžgia *other* | inny
sahyn *to think; to consider; to plan* | myśleć; rozważać; planować
satyn al *to buy* | kupować
sav *sane; healthy* | zdrowy
savuchtur *to recover from illness, sickness, become healthy* | wyzdrowieć, ozdrowieć
savuchturuv *recovery, healing* | wyzdrowienie, zdrowienie, gojenie
 • **savuchturuv juviu** *hospital* | szpital
sieniń *your / yours* | twój

sień *you [singular]* | ty
sioź *word; phrase* | słowo; wyrażenie
sioźlia *to speak; to talk; utter* | mówić; rozmawiać; wymówić
sioźliašiuv *conversation [between several speakers]* | rozmowa (kilku osób)
sioźsiuź *without doubt [lit.: without uttering any word]* | bez wątpienia (dosł. bez wymawiania żadnego słowa)
son *last, recent* | ostatni, niedawny
sor *to ask, inquire* | pytać, zadawać pytania
sortyn *afterward* | potem, następnie
suv *water* | woda
šahar *city* | miasto
šatyr *cheery, merry* | wesoły
tabie ètiam *I am thankful; gratitude for* | jestem wdzięczny za; wdzięczność
tabul *to find out* | dowiedzieć się, odkryć
tabu *thanks* | dzięki!, dziękuję, dziękujemy
tan *dawn; early morning* | świt, wczesny poranek
téléfon *phone* | telefon
tieńri *god* | Bóg
tioz' *to wait for* | czekać na
tiuniagiuń *yesterday* | wczoraj
tiuviul' *aren't / isn't* | nie jest / nie są
 • **jyrach tiuviul'** *is not far* | nie jest daleko
tiuź *plain, square [land]* | równina, plac, pole
tochta *to stop, to halt* | zatrzymać się, wstrzymać
tochtatuv *stop, parking [place, lot]* | przystanek, parking, miejsce parkingowe
tur *to stand; to stay* | stać; pozostać
tutun *to keep doing; to keep living* | kontynuować działanie; nadal żyć
tuvmach *the birth* | narodziny
ulan *kid, child* | dziecko
unut *to forget* | zapominać
ušpu *this one* | ten
utrulaš *to meet each other* | poznać (spotkać) się z kimś
uvdiagi *the household; the family members* | gospodarstwo domowe; członkowie rodziny
uzach *long [time]* | długi (czas)
vacht *time* | czas

Romuald Čaprockij